

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 21 november 2019

Datum GS-besluit : 17 december 2019

### Vragen nr. 93

Vragen van de heer **N. Kaptheijns** (PVV) over Provincie wil actieve rol bij warmteprojecten

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 21 november 2019 door het lid van Provinciale Staten, de heer **N. Kaptheijns** (PVV), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

### INLEIDING VRAGEN

Uit een artikel van Trouw op 21 november 2019<sup>1</sup> komt naar voren dat de provincies meer bevoegdheden willen inzake het van het gas halen van woningen, aangezien men vreest dat het bedrijfsleven niet in staat is dit te bewerkstelligen.

Zo zegt gedeputeerde Stigter (GroenLinks), die bij het IPO namens alle provincies over het klimaat gaat dat de provincies ook zelf (en soms samen met gemeenten) actief willen worden in warmteprojecten om te waarborgen dat er genoeg energiebronnen bij komen, om wijken die van het aardgas zijn gehaald energie te bieden.

Volgens Stigter kan dat niet geheel aan de markt worden overgelaten:

*"We kunnen niet hebben dat een commercieel warmtebedrijf een woonwijk geen duurzame warmte wil leveren, omdat het onvoldoende rendabel is. Zoiets is funest voor draagvlak."*

Het IPO is daarom nu aan het lobbyen bij het Rijk voor wetgeving, waardoor provincies kunnen ingrijpen en volgens Stigter is daar haast bij, aangezien het Klimaatakkoord dicteert dat in 2030 maar liefst 1,5 miljoen huizen van het gas af moeten zijn.

---

<sup>1</sup> [https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/provincies-willen-meer-regie-bij-gasloze-plannen~bd44f7ab/?referer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2Furl%3Fsa%3Dt%26rct%3Dj%26q%3D%26esrc%3Ds%26source%3Dweb%26cd%3D1%26ved%3D2ahUKewj84fWEkvvIAhUCzKQKHRYbCCcQFJAegQIARAB%26url%3Dhttps%253A%252F%252Fwww.trouw.nl%252Fduurzaamheid-natuur%252Fprovincies-willen-meer-regie-bij-gasloze-plannen%7Ebd44f7ab%252F%26usg%3DAOvVaw1MjaOaQ7Pw\\_4AWwGYGCjoc](https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/provincies-willen-meer-regie-bij-gasloze-plannen~bd44f7ab/?referer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2Furl%3Fsa%3Dt%26rct%3Dj%26q%3D%26esrc%3Ds%26source%3Dweb%26cd%3D1%26ved%3D2ahUKewj84fWEkvvIAhUCzKQKHRYbCCcQFJAegQIARAB%26url%3Dhttps%253A%252F%252Fwww.trouw.nl%252Fduurzaamheid-natuur%252Fprovincies-willen-meer-regie-bij-gasloze-plannen%7Ebd44f7ab%252F%26usg%3DAOvVaw1MjaOaQ7Pw_4AWwGYGCjoc)

De PVV vindt de opstelling van het IPO bij monde van gedeputeerde Stigter ronduit bizar en maakt zich grote zorgen over de sociaal-economische gevolgen van de oproep van het IPO om meer bevoegdheden te krijgen, zodat provincies actief kunnen worden in warmteprojecten.

Uit de Trouw op 8 november 2019<sup>2</sup> blijkt namelijk dat uit onderzoek van Ecorys naar voren komt dat momenteel ruim 650.000 huishoudens hun maandelijkse energierekening niet of nauwelijks kunnen betalen en deze groep 'energiewarme' Nederlanders de komende tien jaar nog veel groter wordt nu alle woningen van het aardgas moeten. Ecorys verwacht dat in 2030 maar liefst 1,5 miljoen huishoudens met moeite de kosten voor gas en elektriciteit kunnen opbrengen.

Vragensteller wil dan ook de volgende vragen aan het College stellen.

## INLEIDING ANTWOORDEN

Nederland heeft het *Klimaatakkoord van Parijs* ondertekend. Doel van dit akkoord is om de mondiale opwarming van de aarde te beperken tot 1,5 °C. Belangrijkste oorzaak van de opwarming van de aarde is de toename van het CO<sub>2</sub>-gehalte in de atmosfeer. Deze toename is voor een belangrijk deel het gevolg van het gebruik van fossiele brandstoffen. Door energie te besparen en door over te schakelen op duurzame energie wordt de uitstoot van CO<sub>2</sub> beperkt.

Nederland heeft het *Klimaat akkoord van Parijs* per sector geconcretiseerd in het *Klimaatakkoord*. Dit akkoord is reeds door het Rijk, de waterschappen, het bedrijfsleven, een groot aantal maatschappelijke organisaties, IPO namens alle provincies en recent door de VNG ondertekend. Voor de gebouwde omgeving is afgesproken dat gemeenten een Transitievisie Warmte opstellen. In deze visie geven gemeenten per wijk aan welke vorm van duurzame warmte tot de laagste kosten leidt. Nadat gemeenten in 2021 deze visie hebben vastgesteld, breekt de tijd voor realisatie aan. Afgesproken is dat gemeenten hierbij de regie krijgen. Hiervoor moet nog wel het één ander wettelijk worden geregeld zoals het aanpassen van de huidige warmtewet. Mogelijk dat provincies wat betreft warmtenetten een toezichhoudende rol krijgen, maar ook dit moet nog verder worden uitgewerkt.

## VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

### VRAGEN

#### Vraag 1:

Kunnen we uit de woorden van de gedeputeerde opmaken dat hij erkent dat het van het aardgas afhaken van woningen niet rendabel is en alleen rendabel kan worden gemaakt door er veel belastinggeld van de burgers tegenaan te smijten? Graag een gemotiveerd antwoord.

---

<sup>2</sup> [https://www.trouw.nl/economie/het-aantal-mensen-dat-energierekening-niet-kan-betalen-dreigt-te-verdubbelen~be43f3ae/?utm\\_campaign=shared\\_earned&utm\\_medium=social&utm\\_source=twitter](https://www.trouw.nl/economie/het-aantal-mensen-dat-energierekening-niet-kan-betalen-dreigt-te-verdubbelen~be43f3ae/?utm_campaign=shared_earned&utm_medium=social&utm_source=twitter)

**Antwoord 1:**

Nee. Uit onderzoek<sup>3</sup> van DWA blijkt dat de woonlasten van huishoudens in een gasloze nieuwbouw woning meestal gelijk of lager zijn dan van huishoudens met een gas verwarmde woning. Uit onderzoek<sup>4</sup> van Berenschot blijkt dat het vervangen van de gasverwarming van een bestaande woning door een duurzaam alternatief doorgaans ook tot lagere woonlasten leidt. Uit beide onderzoeken blijkt dat duurzame installaties weliswaar duurder zijn dan conventionele installatie en dat bij bestaande woningen vaak extra kosten moeten worden gemaakt voor isolatie, maar dat deze extra kosten in de meeste gevallen worden terugverdiend door lagere energiekosten. Deze extra investeringen kunnen met eigen geld, subsidies en duurzaamheidsleningen worden gefinancierd. Helaas kan een deel van de huishoudens hier op dit moment geen gebruik van maken, bijvoorbeeld omdat zij een te laag inkomen hebben. De rijksoverheid werkt aan plannen voor een warmtefonds waar ook huishoudens, die nu niet kunnen investeren in woningverduurzaming, gebruik van kunnen maken.

**Vraag 2:**

Zijn er momenteel al Noord-Hollandse gemeenten die te maken hebben gekregen met een warmtebedrijf die een woonwijk geen “duurzame” warmte wil leveren, omdat het onvoldoende rendabel is? Graag een gemotiveerd antwoord met zoveel mogelijk details.

**Antwoord 2:**

Voor zover ons bekend is dat nog niet gebeurd. De huidige gangbare situatie is dat een warmtebedrijf het initiatief neemt –en niet de gemeente– tot realisatie of uitbreiding van een warmtenet. In het geval van nieuwbouw kan een gemeente besluiten dat in een bepaald gebied een warmtenet wordt gerealiseerd waarna een warmtebedrijf alle gebouwen in het gebied aansluit. Bij bestaande wijken onderhandelt het warmtebedrijf met grote gasgebruikers en corporaties en als blijkt dat er voldoende gebouwen kunnen worden aangesloten om het warmtenet rendabel te exploiteren wordt het aangelegd of uitgebreid. Particuliere woningeigenaren worden niet benaderd omdat dit een grote inspanning vergt en het warmtenet zonder hen ook al rendabel is.

**Vraag 3:**

De provincies willen voorkomen dat bewoners er financieel op achteruit gaan in een gasloos huis, door te garanderen dat de maandelijkse kosten voor alternatieve warmtebronnen niet hoger uitvallen dan bij aardgas.

Op welke manier kan een dergelijke garantie worden gegeven zonder met veel belastinggeld gefinancierde maatregelen in te stellen of bedrijven restricties op te leggen, waardoor burgers uiteindelijk altijd het kind van de rekening zijn? Graag een gemotiveerd antwoord.

**Antwoord 3:**

<sup>3</sup> Kostenvergelijking van de alternatieven voor aardgas in nieuwbouwwoningen; DWA 2017

<sup>4</sup> Wat zijn de kosten van verschillende warmte-opties?; Berenschot 2018

Noord-Holland spant zich in om de energietransitie voor iedereen financieel mogelijk te maken en vraagt hier via IPO aandacht voor bij het Rijk. Uit de hiervoor aangehaalde onderzoeken blijkt dat een verduurzaamde warmtevoorziening meestal tot gelijke of lagere woonlasten leidt, maar dat moet wel iedereen toegang kunnen krijgen tot financiering. VNG en de Unie van Waterschappen delen deze mening en hebben net als het IPO aan het Rijk laten weten het Klimaatakkoord alleen te tekenen als het akkoord uitvoerbaar, haalbaar en betaalbaar is. Omdat betaalbaarheid van de energietransitie een landelijk issue is, ligt het voor de hand dat het Rijk hiervoor financieringsinstrumenten ontwikkelt. Het warmtefonds is hier een voorbeeld van.

**Vraag 4:**

Kan de gedeputeerde aangeven bij welke warmteprojecten de provincie een rol zou willen vervullen, waar die rol precies uit bestaat, wat de provinciale kosten zijn en indien van toepassing, samen met welke Noord-Hollandse gemeenten? Graag een gemotiveerd antwoord met zoveel mogelijk details.

**Antwoord 4:**

Zoals eerder aangegeven krijgen gemeenten de regie bij het verduurzamen van de warmtevoorziening. Hiervoor dient de Warmtewet te worden aangepast. Het Rijk is gestart met het proces voor het aanpassen van de Warmtewet. Hierbij wordt ook gekeken naar de bevoegdheden van provincies. Of provincies bevoegdheden krijgen en welke dat dan zouden moeten zijn, is nog onderwerp van gesprek. Wij zien voor provincies wel een bemiddelende of een toetsende rol wanneer warmtebronnen de gemeentegrenzen overschrijden, niet met het meeste maatschappelijke rendement worden ingezet of onderling met elkaar concurreren.

Omdat wij niet weten welke rol provincies in het kader van de nieuwe warmtewet krijgen, kunnen wij nog geen indicatie geven van de kosten die met deze rol gemoeid zijn.

**Vraag 5:**

Het stroomnetwerk is momenteel niet toegerust inzake de energietransitie. Alleen als er voldoende stroomkabels zijn, kunnen woonwijken overstappen op elektrische warmtepompen en zonnepanelen.

Zo signaleren het IPO en netbeheerders dat stroomkabels op diverse plekken in Nederland te dun te zijn en daarom dringen de provincies aan op afspraken met de energiesector om zwaardere kabels aan te leggen of om wind- en zonnestroom in een elektrolysefabriek om te zetten in waterstofgas.

Wat is de huidige staat van het Noord-Hollandse stroomnet, welke maatregelen moeten worden genomen om het stroomnet aan te passen en wat zijn de kosten (en voor wie) van deze maatregelen? Graag een gemotiveerd antwoord met zoveel mogelijk details.

**Antwoord 5:**

Noord-Holland heeft een studie laten uitvoeren naar de huidige en de toekomstige knelpunten van het integrale energienetwerk (gas, elektriciteit en warmte) bij de omschakeling naar een volledig duurzame energievoorziening: *Systeemstudie Energieinfrastructuur Noord-Holland 2020-2050*. Deze studie stond op de B-agenda van de Commissie RWK vergadering op 9 september j.l.. Hoofdconclusie is dat er op korte termijn reeds knelpunten in het

elektriciteitsnet ontstaan en die zullen, als er geen maatregelen worden getroffen, op grote schaal toenemen op alle spanningsniveaus in het net, in alle gebieden. Voor details van de knelpunten per gebied verwijzen wij naar tabel 2 van deze studie. Voorgestelde maatregelen om knelpunten op te lossen zijn onder andere:

- Gebruik waterstof om het elektriciteitsnet te ontlasten;
- Houd bij het inpassen van wind- en zonneparken in het elektriciteitsnet rekening met de uitkomsten van deze studie en;
- Stel samen met de netwerkbedrijven een plan op voor uitbreiding en aanpassing van het energienet.

Het is ons niet bekend wat de kosten voor aanpassing of uitbreiding van de energienetwerken zijn. Bij wet is geregeld dat netwerkbedrijven zelf de investeringen hiervoor dragen.

#### **Vraag 6:**

Uit een artikel van RTL-Z<sup>5</sup> blijkt dat uit de jaarlijkse enquête van Hier Klimaatbureau inzake het draagvlak voor het aardgasloos maken van alle woningen kan worden opgemaakt dat het draagvlak sterk aan het zakken is.

Waar in 2018 nog 57 procent voorstander was om van het gas af te gaan, is dat nu nog maar 48 procent. Tevens steeg het aantal expliciete tegenstanders flink, van 29 procent in 2018 naar 43 procent vandaag de dag.

Tevens valt in het Klimaatakkoord te lezen:

*"Het vervallen van de gasaansluitplicht wordt in de Energiewet opgenomen. De netbeheerder krijgt de mogelijkheid en instrumenten om de gasafsluiting uit te voeren."*

Dit betekent concreet dat als een wijk wordt aangewezen om van het gas af te gaan, iedereen verplicht is om over te stappen.

Deelt u de mening dat het een enorme schande is om over draagvlak te spreken, aangezien uit onderzoek blijkt dat dit draagvlak sterk aan het zakken is en bewoners uiteindelijk gedwongen kunnen worden om van het aardgas af te gaan? Graag een gemotiveerd antwoord.

#### **Antwoord 6:**

Nee deze mening delen wij niet. Uit andere onderzoeken, zoals dat van Motivaction blijkt dat een ruime meerderheid van de bevolking (55%) het de hoogste tijd vindt dat de overheid zich aan klimaatdoelstellingen verbindt. We erkennen wel dat het voor burgers vaak nog onduidelijk is wat er van hen wordt verwacht en hoe de kosten gaan worden verdeeld tussen burgers en overheid. Dit beïnvloedt het maatschappelijk draagvlak voor energietransitie negatief, blijkt uit het advies Warm aanbevolen<sup>6</sup> van de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur.

<sup>5</sup> [https://www.rtlz.nl/life/personal-finance/artikel/4787061/iedereen-moet-van-het-gas-af-vrijwillig-gedwongen?amp&\\_\\_twitter\\_impression=true](https://www.rtlz.nl/life/personal-finance/artikel/4787061/iedereen-moet-van-het-gas-af-vrijwillig-gedwongen?amp&__twitter_impression=true)

<sup>6</sup> [https://www.rli.nl/sites/default/files/advies\\_warm\\_aanbevolen\\_-\\_def.pdf](https://www.rli.nl/sites/default/files/advies_warm_aanbevolen_-_def.pdf)

De overheid zal burgers beter moeten informeren over wat het Klimaatakkoord voor hen betekent en er voor zorgen dat maatregelen voor iedereen haalbaar en betaalbaar zijn.